

Redovisning av riktade insatser 2021 utifrån minoritetspolitikens mål

Universitets- och högskolerådet (UHR) främjar och sprider på olika sätt kunskap om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken.

Främjandearbetet är en del av myndighetens strategiska arbete med regeringsuppdraget kring breddad rekrytering, breddat deltagande och jämställdhet.

Under 2021 har UHR bland annat publicerat aktuell statistik om högskoleutbildningar i de nationella minoriteternas språk och kulturer samt på olika sätt informerat om möjligheterna att studera nationella minoritetsspråk. Myndigheten tillhandahåller också korta filmer som syftar till att sprida kunskap om de nationella minoriteterna och att inspirera till högskolestudier. Ett lektionsmaterial för att informera grundskoleelever om högskolestudier finns också textat på nationella minoritetsspråk.

UHR deltar årligen i samråd med företrädare för de nationella minoriteterna. Via samråden får UHR kunskap om vad de nationella minoriteterna anser vara viktigt att arbeta med och har möjlighet att lyfta olika frågor. En viktig fråga som återkommer i samråden är bristen på lärare i nationella minoritetsspråk.

Nedan följer mer information om årets aktiviteter.

Samråd och samverkan

Utbildningsmyndigheternas gemensamma samråd med nationella minoritetsorganisationer genomfördes i september och oktober. UHR deltog i samtliga samråd och bevakade även eventuella frågor åt UKÄ. Några av de ämnen som återkommer i samråden är bristen på lärare i nationella minoritetsspråk och brist på vård- och omsorgspersonal med kunskaper i nationella minoritetsspråk.

I oktober deltog UHR i ett samråd med MUCF kring deras uppdrag att ta fram en vägledning för samråd med barn och ungdomar från de nationella minoriteterna.

Information om utbildning

UHR:s webbplatser uhr.se och studera.nu innehåller dels viss information om nationella minoriteter, dels viss information på nationella minoritetsspråk. Under 2021 har ett arbete påbörjats med att förbättra informationen om nationella minoritetsutbildningar på studera.nu. Till exempel har sökingångar

lagts till för att göra det lättare att hitta de utbildningar som ges i nationella minoritetsspråk.¹ UHR har också spridit kunskap om studiemöjligheter i nationella minoritetsspråk genom inlägg på myndighetens Facebooksida i samband med nationella minoriteters högtidsdagar.

Statistik om antagningen till högre utbildning

Under hösten publicerades statistik om ansökningar och antagningar till högskoleutbildningar med koppling till nationella minoriteter höstterminen 2020 och vårterminen 2021.² Utbildningar i finska/finsk kultur, samiska/samisk kultur respektive jiddisch/judaistik står tillsammans för mer än 90 procent av de nationella minoritetsutbildningarna på universitet och högskolor. Inom romani/romsk kultur och meänkieli finns bara enstaka kurser och enbart utbildningar på grundnivå.

Hjärtespråksfilmer

UHR tillhandahåller fem kortfilmer på de nationella minoritetsspråken lulesamiska, sydsamiska, nordsamiska, meänkieli och finska. Kortfilmerna, kallade Hjärtespråksfilmer, syftar till att sprida kunskap om de nationella minoriteterna och att inspirera till högskolestudier. De togs fram och publicerades utifrån önskemål som framkommit vid samråd med företrädare för de nationella minoriteterna. Filmerna finns textade på svenska och respektive nationellt minoritetsspråk och finns att se på UHR:s Youtube-kanal samt via myndighetens webbplatser uhr.se och studera.nu.³

UHR marknadsför filmerna i olika sammanhang, men de används även av andra aktörer där de har potential att nå ut till många fler än via UHR:s egna kanaler. 2021 kom en förfrågan från ett finskt läromedelsföretag om att använda filmen om/på meänkieli i deras material.

Utbildningsmaterial om breddad rekrytering till högskolan

UHR tillhandahåller ett digitalt lektionsmaterial för lärare och studie- och yrkesvägledare för arbete med breddad rekrytering inom låg- och mellanstadiet⁴. Syftet är att främja breddad rekrytering och motverka könsbundna studieval. Materialet består av en kort animerad film och uppföljande övningar som har tagits fram i samarbete med Malmö universitet och Botkyrka kommun. Filmen finns textad på de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani och nordsamiska (samt på svenska, engelska, arabiska och i syntolkad version). UHR har under året fortsatt sprida

¹ <https://www.studera.nu/att-valja-utbildning/nationella-minoriteter/nationella-minoriteter/>

² Statistiken finns att ladda ner på <https://www.uhr.se/lika-mojligheter/nationella-minoriteter/>

³ https://www.youtube.com/watch?v=cW0q08QPWT8&list=PL-4E8d-zmmGhEA6D9j8NQBZa9V_XoE8gl

⁴ "Välkommen till högskolan!", <https://www.uhr.se/lika-mojligheter/valkommen-till-hogskolan/>

kunskap om lektionsmaterialet genom bland annat annonsering på sociala medier.

Den globala skolan

Den globala skolan erbjuder fortbildning i lärande för hållbar utveckling för personal inom förskola, grundskola och gymnasium samt för lärarstudenter, politiker, skolledare och chefer. Under 2021 har Den globala skolan arrangerat ett seminarium för lärarstudenter där bland annat samernas situation belystes.⁵

Remissvar och yttranden

Under 2021 har UHR yttrat sig över de förslag till handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken som Institutet för språk och folkminnen respektive Sametinget tog fram 2020.

UHR har också lämnat synpunkter inom Skolverkets uppdrag att lämna förslag på hur en nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk inom skolväsendet kan organiseras så att undervisningen i språken stärks.

⁵ <https://www.utbyten.se/mojligheter/mojligheter-inom-forskola-och-skola/den-globala-skolan/seminarier/online-2021-09-142/>